

११. (ख) श्री करुणाकर वैद्य

[त्यसै समारोहमा त्यही ग्रन्थका अर्का रचयिता श्री करुणाकर वैद्यले पनि पुरस्कार ग्रहण गरेपछि व्यक्त गर्नुभएको उद्गार। यो उद्गार पनि 'नेपाली' त्रैमासिक अङ्क ८४ बाटै उद्धृत गरिएको हो।]

आदरणीया संस्थापिकाज्यू, गुठीका श्रद्धेय सदस्यहरू एवं उपस्थित विद्वद्बर्ग, सविनय अभिवादन !

यस विद्वदसमूहमा उपस्थित हुन पाएकोमा म आफूलाई ज्यादै गौरवान्वित सम्झ्छु । यस घडीमा म आदरणीया रानी जगम्बाकुमाराज्यूपति सविनय आभार व्यक्त गर्दछु जसको महान् त्याग र दानको फलस्वरूप यस 'मदन पुरस्कार गुठी'ले अविछिन्न २५ वर्षसम्म नेपाली भाषा, वाङ्मय र साहित्यको सेवा गर्दै आज रजत-जयन्ती मनाउन लागेको छ। मदन पुरस्कार गुठीका इतिहासमा मात्र होइन, नेपालको शैक्षिक इतिहासमा मजकूर रानीसाहेबको नाम अवश्य अमर भइरहनेछ।

मलाई त्यस दिनको संस्मरण पनि हुन्छ, जब २०१४ सालमा 'मृतिका उद्योग' भन्ने कृतिमा पुरस्कृत हुँदा यस्तै समारोहमा उपस्थित हुने अवसर पाएको थिएँ। त्यसबेला मैले जुन प्रेरणा र उत्साह प्राप्त गरें त्यसको फलस्वरूप नै बिगत २३ वर्षको अवधिमा मैले २० वटाभन्दा बढी पुस्तकहरू विज्ञान, प्रविधि, लोकसाहित्य विषयमा नेपाली, नेवारी र अङ्ग्रेजीमा प्रस्तुत गर्न सकेको छु। यो लामो अवधिपछि पुनः यस समारोहमा उपस्थित हुन पाउँदा म कन् बढी हर्ष र गौरव अनुभव गर्दछु।

२३ वर्षको अवधि निकै लामो भने पनि हुन्छ। त्यसबेलाको मदन पुरस्कार समारोहपछि मैले रेडियो नेपालको स्टुडियोमा गएर 'मदन पुरस्कार'को बारे केही बोलेको थिएँ। तर उसबेला बातावरण शान्त र साम्य रहेको थियो। यसपटकको पुरस्कारको समाचार घोषित हुनेबित्तिकै भोलिपल्टदेखि त्रि-चन्द्र क्याम्पसको प्राध्यापक बन्धुहरू, छात्र-छात्राहरू, अन्य हितैषी बन्धुहरूबाट धेरैधेरै बधाई थाप्ने सौभाग्य पठाएँ। त्यसबाट मदन पुरस्कारको ख्याति र लोकप्रियता यी दुई दशकभित्र कति बढिसकेछ भन्ने मलाई अनुभव हुन्छ।

केही वर्ष यतादेखि मेरा सहयोगी डा. गजुरेलको र मेरो ध्यान हाम्रो देशको परम्परागत प्रविधि र सीपको अध्ययन गर्ने, सङ्कलन गर्ने इत्यादितिर आकर्षित भयो। नेपालका आफ्नै कतिपय प्रविधिहरू लोप हुँदै जाने अवस्थामा छुन र स्थानीय सीप र प्रविधिको विकास र सुधारविना गाउँले जनताको आर्थिकस्तर उठाउन कठिन हुन्छ। यही ध्येय लिएर हामी दुवै जनाले गाउँघर, डाँडाकाँडा घुमी यी पुराना प्रविधिहरू खोजेर अध्ययन गरी पुस्तकको रूपमा तयार गर्‍यौं। त्रि. वि.को पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट त्यसको प्रकाशनको अभिभारा उठाइयो। आज यस कृतिलाई 'मदन पुरस्कार गुठी'ले पुरस्कृत गरेर हामी दुवैलाई कडा परिश्रमपछिको मीठो फल चाख्न दिएको छ। अतः म त्रि. वि. पाठ्यक्रम विकास केन्द्र र यस गुठीका महान् सस्थापिकाप्रति पनि आभार व्यक्त गर्दछु।

विभिन्न मुलुकमा रहेको परम्परागत प्रविधिहरू कुनै के कस्तो स्थितिमा छन् त्यस विषयमा खोजीनिती गर्न अहिले अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू पनि (जस्तै यू.एन.ओ., युनेस्को, ए.पी.ओ.हरू) अघिसरेका छन्। हामीले यही विषयमा युनेस्को, ए.पी.ओ. र त्रि.वि.सँग सम्पर्क राखी नेपालको पुराना प्रविधिहरूको वृत्तचित्र लिने पनि योजना पेस गरेका छौं। यस्तै बेलामा यो 'मदन पुरस्कार' पाइएको हाम्रो लागि शुभसूचक ठान्दछौं, कारण ती संस्थाहरूछेउ समाचार पठाइसकेकोले यसबाट पनि हाम्रो योजना सफल पार्न ठूलो टेवा मिल्नेछ भन्ने आशा छ।

भविष्यमा यो ख्याति प्राप्त 'मदन पुरस्कार' बाट सही मूल्याङ्कन र प्रेरणा पाएर विद्वद्वर्ग वैज्ञानिक र प्राविधिज्ञहरू अझ बढी उत्प्रेरित भएर मेहनत र परिश्रम गरी उच्चस्तरीय र गरिमामय कृतिहरू प्रस्तुत गर्नेछन् भन्ने मेरो विश्वास छ।

पुनः सविनय अभिवादन !

